

מונחי רפואה

(רשימה ב')¹

רשימה זו חוברה ע"י הועדה לענייני לשון הרפואה בירושלים, והמונחים שבה נתקבלו גם על דעת הועדה למונחים רפואיים בתל אביב. לועדה הירושלמית (בדבר הרכבה עיין בעמ' 89) נצטרפו הד"ר אפרים פורת (ועד הלשון) וד"ר ח. קלר. חברי הועדה בתל אביב הם: ד"ר מ. בן-עמי, ד"ר בן-רענן, ד"ר א. גולדשטיין, ד"ר ש. טשרניחובסקי, ד"ר א. פרידמן (יו"ר) וד"ר מ. שכטר. ד"ר ש. אינהורן מתל אביב, חבר ועד הלשון, משתתף בקביעות בעבודת הועדה הירושלמית ע"י מסירת חוות דעתו למונחים בכתב. ד"ר דריפוס מירושלים המציא לנו את המונחים האנגליים של רשימה א' ורוב המונחים האנגליים שברשימה הזאת. הועדה רואה חובה לעצמה להעיר במיוחד על התועלת המרובה שהפיקה מן המלון הרפואי הגדול של מזיא-טשרניחובסקי גם במקרים שנטתה מן ההצעות המוצעות במלון חשוב ומקיף זה.

accretion	Anbau	תוספת
aching of bones	Brechen in den Gliedern	רצוץ
alveola	Alveole	נאדית (לגבי הריאה). מכתש (לגבי שיניים)
amputation	Amputation	קטוע
apex, tip (finger)	Spitze	קצה, ס' קצה; ר' קצוות, סמ' קצות (לגבי אצבעות); חד (לגבי הלב, הלשון והריאה) פפה (לגבי הריאה)
application	Applikation	שימה
to apply	applizieren	שים
attachment	Ansatzstück	קביע, ר' קביעים
bandage	Verband	תחבשת

¹ ע' בכרך זה עמ' 89.

to form an abscess	abszedieren	התמָרס
to become abscessed		
bifurcation	Gabelung, Bifurkation	התפְּלָגוּת (ביחס לסמפונות ולשרשי שיניים)
block	Block	חֶסֶם
to blockade	blockieren	חֶסוּם
to boil	auskochen	גָּעַל, הִגְעֵל (רק לגבי כלים)
capillary	Kapillare	נִימָה, רִי נִימִים, נִימוֹת
catheter	Katheter	קַתֶּטֶרָה
to catheterize	kathetrisieren	– הִכְנִס קַתֶּטֶרָה
cause	Ursache	סִבָּה
ciliated epithelium	Flimmerepithel	אֶפִּיטֵל, שְׁעָרִיר
clarification	Aufhellung	הִבְהָרָה, באופן פאסיבי הִתְבַּהְרֹת
clyisma, enema	Klyisma	חֶקֶן
to give enema	Einlauf machen	חֶקַן
coagulation necrosis	Einschmelzung	התמֶסְמָסוֹת (הראה)
content	Inhalt (des Magens u. dgl.)	תֶּחָן
convexity	Verwölbung	קִמְיָה (תוצאה), הִתְקַמְרוֹת (פעולה)
to coordinate	koordinieren	תָּאֵם
coordination	Koordination	תְּאוּם
to congest	stauen	גָּדוּשׁ, בפאסיב: הִגְדֵּשׁ
congestion	Stauung	גָּדֵשׁ (הדם)
descensus	descensus	צְנִיחָה
direct cause	Veranlassung	גָּרָם
discharge	Ausfluss	זִיב, זִיבָה (פעולה)
discoloration	Entfärbung, Discoloration	לְקוֹת־הַצָּבַע
dissimilatio, destruction	Abbau	פְּרוֹק (כמובן דיסימילציה), דְּלִילָה
dosage	Dosierung	קְבִיעַת־מָנָה
dressinḡ	Umschlag	לְפִיפָה
drop infusion	Tropfinfusion	הַזְלַת־טִפִּין
excision	ectomia 1), excisio	כְּרִיתָה
erosion	Erosion	חֶשֶׁף

(1) המלים ב tomia--חובענה לפעמים ב-גדום (עיין להלן), ולפעמים בחתוך, הכל לפי הצורך.

excitability, irritability	Erregbarkeit	קֶשֶׁר הַהֲתַעֲוִרֻוֹת
excitation	Erregung	עִירֹר, בַּפְּאֵסִיב הַתַּעֲוִרֻוֹת
to fall asleep	einschlafen	קָהָה (רַגְלִי, יָד וְכוּמָה)
to freshen up a wound	anfrischen eine Wunde	הִטְרָה פְּצַע,
		הַחֲיָה פְּצַע
freshening up a wound	Anfrischung einer Wunde	הִטְרִית פְּצַע,
		הַחֲיָאת פְּצַע
gauze	Gaze	מְלַמְלָה, גָּזָה
gradual and slow course	schleichender Verlauf	מְהַלֵּךְ וְחֲלֵנִי
to have a bowel movement	Stuhlgang haben	עָשָׂה צְרָכִים ¹
heart sounds	Herztöne	קוֹלוֹת-הַלֵּב
to heat	glühen	לָפַן
how often	wie oft? (haben sie Schmerzen)	פַּעַם לְכַמָּה (רַגְעִים יֵשׁ לָךְ כְּאֵיבִים)?
incision	ineisio	חַתוּךְ ²
partial incision		גְּדוּם ²
inhalation	Inhalation	שְׁאִיפָה
inhaler	Inhalator	מְשַׁאֵף
inhalatorium	Inhalatorium	מְשַׁאֵפָה
to inhale	inhalieren	שְׁאָף
injection	Injektion	זְרִיקָה
to inject	injizieren	הִזְרִק
intervention	Eingriff	מַעֲשֵׂה (בְּדֶרֶךְ כָּלֵל פְּחוֹת מְנִיתוּחַ וְיֹתֵר מִן טִיפּוֹל סָתֵם)
irritable	reizbar	גְּרִי
irritability	Reizbarkeit	גְּרִיוֹת
irritation	Reizung	גְּרוּי
itching	Jucken	עֲקָצוּץ
ligature	Ligatur, Unterbindung	שְׁנָץ, (פוּעֵל שְׁנָץ)
loop	Schlinge	הַדְּרָה
manipulation	Handgriff	נְקִיטָה ³ (אוֹפֵן פְּעוֹלַת הַיָּד בְּנִיתוּחִים וְטִיפּוֹלִים שׁוֹנִים).
overdosage	Überdosierung	הַגְּדִשֵׁת מְנָה

(1) ולא כנהוג: "היתה קבה". (2) ע' עמוד קודם הערה 1.

(3) ולא "אחיוה" כבמלון למונחי ההתעמלות.

oxygen cylinder	(Sauerstoff) bombe	גָּלִיל (של חֲמָצוֹן)
para -	para -	מְצַד (בצירופים כגון: מצד הרחם)
peri -	peri -	מְסַב (בצירופים כגון: מסב הרחם)
precipitating factor	auslösender Faktor	גֹּרֵם מְנִיעַ
to prevent	vorbeugen	קָדַם פְּנִי, מְנֹעַ אֶת
ptosis	ptosis	צַנְחָה
recrudescence	Schub	גָּל
rigid	starr	קָשָׁח
rigidity	Starrheit	קָשִׁיחוּת
rigor	rigor	קָשָׁח
rigor mortis	rigor mortis	קָפְאוֹן
rectal tube	Rektaltube	שְׁפוּפֶרֶת הַחֲלָחֶלֶת
to regenerate	sich regenerieren	הִתְחַדֵּשׁ
regeneration	Regeneration	חֲדוּשׁ
to remove (stones etc.), to produce (abortion)	abtreiben	הִפְלִט, הִבְרִיחַ (תִּילַעַת, אֵבֶן וְכוּמָה), שָׁחַת (עוֹבֵר)
resolution	Resolution	הַפְשָׁרָה
spatula	Spatel	מְלַחֹץ (בשביל לשון) 1), אֶתוֹן (בשביל עינים)
spreading	Streuung	זְרוּי
stasis	stasis	מַעֲצָר
to suffer from diarrhea, to cause diarrhea	Durchfall haben	שָׁלַשׁ
thermometre	Thermometer	מְדִיחָם, רְבוּי: מְדִיחָם
to tolerate	vertragen (eine Medizin)	הִגִּיחַ 2) סוּבַל, - מְקַבֵּל
tooth, indentation	Zacke	שִׁנִּית
toothless, edentulous	zahnlos	נְטוּל-שִׁנַּיִם, חֲסֵר-שִׁנַּיִם
up building	Aufbau	בְּנִיָּה (ההפך של פרוק), מְבִנָּה (במובן סטרוקטורה)
(in)voluntary	(un)willkürlich	(לא) רְצוּנִי,
	(willensmässig)	מְרָצוֹן (משמש ברפואה במובן willensmässig)
to immunite, to vaccinate	immunisieren & e e n,	חִסְּן נְגֵד, הִרְכִּיב נְגֵד
	impfen -	
zigzag	Zickzack	זִגְזָג

(1) הועדה דחתה את המלה „מִרִית“ המציינת כלי לחפירה.

(2) בעברית מוטב לציין את האיברים כגון: הראש, הקיבה וכוומה.